

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. III. An Species Sacramentales corrumpantur, & quando sub eis desinat
esse Corpus Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

vel partialis & in condensatione destruitur (ut Quidam volunt) consequenter illam à solo Deo per creationem produci aut per annihilationem destrui; unde satis patet: cum quantitas creata vel destructa supponatur fore extra omne subjectum. Aliud est, si quantitas præexistens in rarefactione tantum extendatur, & in condensatione contrahatur, aut novus tantum aliquis modus in rarefactione accedat, & in condensatione pereat: tunc enim satis patet, non intervenire quantitatis creationem aut annihilationem; cum modus iste subiectetur in quantitate. Idem adhuc clarius est, si (quod saltem est valde verosimile) rarefactio fiat per intromissionem corpusculorum intrà poros rei rarefactæ, & condensatio per eorumdem expulsionem.

QUÆSTIO III.

An Species Sacramentales corrumpantur, & quando sub eis desinat esse Corpus Christi?

Dico I. Qualitates sacramentales corrumpuntur eodem modo, quo, si in-existent substantiæ panis & vini; ut patet experientia. Et probatur: quia supposito, quod subiectentur in quantitate, agens contrarium non minus potest naturaliter in eas agere, producendo qualitates repugnantes & destructivas, quam si subsisteret substantia panis & vini. Si tamen non subiectarentur in quantitate, dicendum foret eas à Deo annihilari. Quod idem dicendum est in sententia Scoti & multorum aliorum de ipsa quantitate: quod mirum speciebus per agens naturale corruptis, annihilentur à Deo ipsa quantitas: Scotus enim docet quantitatem subiectari in composito, adeoque cum eo produci & interire, fierique in corruptione resolutionem usque ad materiam primam. In sententia tamen communiori de quantitate non est difficultas: cum secundum illam subiectetur in materia, sitque illi coæva, adeoque semper remaneat eadem in genito & corrupto.

Dico II. Corpus Christi desinit esse sub speciebus, quando ita alterantur, ut si sub illis esset substantia panis, corrumpetur substantialiter. Ita omnes Theologi. Ratio est: quia Corpus Christi succedit in locum panis, & ab accidentibus panis moraliter saltem conservatur in esse sacramentali, sicut panis ab iisdem conservaretur in ratione physicarum dispositionum: ergo præcisè tam diu manet sub illis, quamdiu maneret substantia panis. Idem cum proportione est de Sanguine Christi sub speciebus vini. Confirmatur: quia casu quo hostia post sumpcionem ejec-

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

retur per vomitum, speciebus immutatis, judicaretur ab omnibus retinere suam consecrationem. Ideoque fideles sunt solliciti ne hoc fiat; immo & Ecclesia, cavens, ne detur Eucharistia in periculo vomitus, & præscribens, quid eo contingente sit agendum cum speciebus, quas supponit manere consecratas. Unde & Ecclesiasticæ Historiæ referunt casus, quibus è pectoribus gravium peccatorum fuit hostia miraculosè extracta, velut adhuc continens Christum. Quare non mox à sumpcionem, sed in consumptione desinere Sacramentum hoc, constat: etsi Christus aliter instituere potuisset.

Ex dictis sequitur, si mitteretur una gutta ex calice consecrato in vas integrum vini, sanguinem Christi sub illa gutta verè mansurum, saltem si vinum, cui injicitur, non sit multum diversæ conditionis ab eo, quod est consecratum: nam species illius guttæ manerent tunc incorruptæ, cum ibi non haberent contrarium à quo corrumpentur: quare sicut non obstante mixtione, si gutta non fuisset consecrata, retinisset substantiam prioris vini, sic gutta consecrata retineret sanguinem Christi. Hinc totum illud vas esset aliquo modo sacrum, & usibus sacris v.g. celebrationi missarum &c. applicandum; ut ex quibusdam miraculis docet Baronius tom. 12. ad finem anni 1192. Suarez, Coninck & plures alii. Quod quidem indubiè congruentissimum foret; Nonnullis tamen apparet non esse necessarium, inter quos Sotus, Henriquez, & alii: eò quod parva gutta haberi possit pro non immissa; præsertim cum singuli bibentes non exponantur probabili periculo bibendi sanguinem Christi.

Econtra si gutta aquæ aut vini specie distincti mixta speciebus consecratis transmutetur ab his substantialiter, non erit pars illa vini noviter producti consecrata: cum consecratio præcesserit, afficiens solummodo species præexistentes. Nec obstat, quod oleum non consecratum, consecrato possit oleo commisceri, ut dicitur c. Quod in dubis, de Consecr. Eccles. & idem sit consecratum, ut habet Rubrica. Idemque est de aqua non benedicta, mixta benedictæ. Non obstat, inquam: quia consecratio Eucharistiæ fit per realem transmutationem, in ordine ad quam est vis tributa solis Christi verbis circa materiam tunc præsentem. Alia autem consecratio tantum est moralis, per quamdam denominationem extrinsecam institutam ab Ecclesia, quæ voluit eam fieri; etiam per solum attractum seu admixtionem cum simili liquore benedicto.

Petes, an si dentur vina specie substantiali distincta, & speciebus consecratis misceatur vinum non consecratum specie distinctum, & hoc transmutaret in se species vini consecrati, desineret sub his esse

18.
Gutta consecrata in dolum vino missa consecrationem non amittit.

Quia tabula docet Baronius tom. 12. ad finem anni 1192. Suarez, Coninck & plures alii. Quod quidem indubiè congruentissimum foret.

19.
Quod per aqua consecratione transmutatur à speciebus consecratis, non fit consecratum.

20.
An species manerens consecrata si transmutatur in esse

*Species vini
substantia-
liter seu spe-
cie diversis.*

esse Christus? Idem est, si ab initio consecratur vinum mixtum ex pluribus specie distinctis, & species vini fortioris transmutent substantialiter in se species alterius, aut ex utrisque exurgat tertia species vini. Resp. Affirm. admissio quæstionis supposito, de præfata scilicet distinctione vinorum: de quo Plures dubitant. Ita varii Recentiores contra Soto & Nonnullos alios. Ratio est: nam in propositis casibus defuisset substantia prioris vini, si non fuisset consecratum; Christus autem non manet diutius sub speciebus, quam mansisset substantia præexistens. Vinum quoque cum novis speciebus etsi sit materia de se consecrabilis, non tamen de facto consecrata: cum prior consecratio solum affecerit substantiam sub accidentibus tum præsentibus contentam.

QUESTIO IV.

Quâ ratione possit aliquid ex Speciebus sacramentalibus generari?

21.
*Corruptis
speciebus
nova gene-
ratur sub-
stantia, ac si
non præce-
disset conse-
cratio:*

EXPERIENTIA docet corruptis speciebus generari novam substantiam, & quidem talem, qualem exigunt dispositiones corruptivæ in quantitatem eucharisticam introductæ, qualisque producta fuisset, si sub illis accidentibus fuisset panis & vinum; nam si species contingat exuri, superfluit aliqui cineres; si putrefiat, oriuntur etiam vermes; si quis illis in quantitate magna utatur, non minus illis reficietur & sustentabitur, quam pane & vino non consecratis. Quod Deus disposuit, ut mysterium esset à nostris sensibus absconditum, ad fidei nostræ exercitium & meritum. Quæritur itaque, quomodo illa substantia producat; cum hic nulla sit materia ex qua?

22.
*Nô quidem
ex quanti-
tate Eucha-
ristica tam
quam sup-
plente vi-
cem materia
ipsa generat.*

DICO I. Non potest dici, quod substantia producenda componatur ex quantitate eucharistica tamquam parte materiali supplente vicem materiæ. Ita communiter Doctores contra *D. Thomam qu. 77. art. 5. in corp. & ad 1.* quem tamen Varii conantur aliter interpretari. Probat: quia substantia genita ex speciebus sacramentalibus est compositum substantiale, adeoque non potest involvere accidens seu quantitatem tamquam partem materialem. Deinde vermes v. g. ex illis speciebus geniti non essent vera animalia; cum non constarent corpore, quod essentialiter involvit materiam. Pura absurda, quæ ex contraria sententia sequuntur, pertransco.

23.
*Sed: ut
tertia de no-
vo à Deo
creata,*

DICO II. Illo instanti, quo sub speciebus ob corruptionem desinit Corpus Christi, creatur à Deo alia materia prima; verosimilius eadem, quæ ante consecrationem

fuerat materia panis vob vini: & in eodem instanti producitur forma substantialis ab illo agente, quod eam produxisset, si sub speciebus corruptis fuisset substantia panis & vini. Prima pars est *Soto dist. 12. q. 6. n. 12. & 13.* & aliorum communiter: nam cum substantia de novo generanda necessario constet materia prima, & illa hic non præsupponatur, nec aliunde adducatur, restat, ut de novo creetur. Secunda pars, quod creetur eadem quæ prius fuerat panis & vini, probatur: quia hoc est Deo æquale, & sic minus fit variatio in universum præsertim materiæ primæ, quæ alioquin notabiliter variaretur. Adde ex *Arriaga dist. 38. n. 16* quod cum materia ista sit naturaliter incorruptibilis, & solum ob præsentiam Christi fuerit destructa, facta ei quadam violentiâ, connaturale videatur eam restituere in pristinam existentiam hoc ipso, quod præsentia Christi cesset. Totum hoc nihilominus manet intra terminos conjecturæ, in rependente à beneplacito Dei. Tertia pars fundatur in exigentia rerum creaturarum, juxta quam semper producuntur ab agente naturali, si adit; alioquin à Deo supplente defectum illius.

Movent hic Nonnulli dubium physicum, utile aliquando praxi in ordine ad cautelam servandam in provocando vel admitendo vomitu post communionem; quanto tempore indigeant species eucharisticæ, in ventriculo corruptantur. De quo sunt diversa admodum judicia seu conjecturæ. Quidam enim Medici consulti à *Lugo d. 10. de Euchar. num. 54.* in eam ferè serunt sententiam, ut parva hostia consumatur à mediogri stomacho spatio minuti, seu sexagesime partis horæ. Species verò, quas sumit sacerdos, censent esse corruptas in semiquadrante horæ. Quod si quis ad quadrantem velit extendere, videtur (inquit *Lugo*) extra omne prorsus dubium aut periculum se constituere. Sed in hærendo discursui Medicorum, quem *Lugo* adfert, arguit *Arriaga d. 39. sect. 5.* multo citius ordinariam parvam hostiam debere corrumpi; utpote quæ (ut observavit) non nisi octingentesimam efficiat partem quarum unciarum cibi solidi, quas unâ horâ à calore naturali stomachi concoqui contendebant iidem Medici. Ipse verò *Arriaga* universim non dubitat, quin spatio quinque Patet & Ave sic fiat generatim concoctio, ut nequeat superesse scrupulus: immo in sacerdote vix esse dubitandum, quin species panis & vini sint consumptæ, postquam absolvit Missam & vestes sacras exiit.

Alii nihilominus censent sacras species regulariter esse digestas post horam. Alii parvam particulam dimidiatâ fortasse horâ posse destrui à ventriculo, præsertim jejuno & apperente, conjectant. Quamvis species vini non tam pertinaciter in ventriculo